

9. Inna Karuk, Kateryna Kolesnik, Tetiana Kryvosheya, Natalia Pakhalchuk, Svitlana Pokhyla Trends of implementation of research-experimental activities in preschool educational institutions of Ukraine in today's conditions. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION* : Proceedings of the International Scientific Conference. Volume II, May 24th, 2024. 16-26. <https://doi.org/10.17770/sie2024vol2.7890>
<https://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/7890/6554>
10. Franchuk N., Karuk I., Imber V., Komarivska N., Kazmirchuk N., Koval T. Developing future primary school teachers' communication through pedagogy of partnership. *Journal of Education and Learning (EduLearn)* Vol. 18, No. 3, August 2024, pp. 607-615. DOI: <https://doi.org/10.11591/edulearn.v18i3.21668>

ТВОРЧІСТЬ І ТВОРЧІ ЗДІБНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ДЕФІНІТИВНИЙ АНАЛІЗ

Ольга Гончарук, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: К. А. Колеснік, докторка філософії, доцентка
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
(Україна)

CREATIVITY AND CREATIVE ABILITIES OF PRESCHOOL CHILDREN: A DEFINITIVE ANALYSIS

Olha Honcharuk, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті розкривається дефінітивний аналіз понять творчості та творчих здібностей дітей дошкільного віку, як комплексу емоційних, інтелектуальних, мотиваційних якостей дитини, які дозволяють продукувати нові якісні ідеї. Метою роботи є систематизація знань щодо творчих здібностей задля комплексного розуміння креативних проявів дітей дошкільного віку та визначення навчального середовища до їх подальшого розвитку. Питання формування творчої особистості виникає ще в ранньому віці. Проаналізувавши наукову літературу, застосувавши педагогічне спостереження виділено основні компоненти творчих здібностей дітей дошкільного віку. Практичне застосування якісної ігрової діяльності грає ключову роль у розвитку креативності дошкільника.

Ключові слова: творчість, ігрова діяльність, особистісний розвиток, творча діяльність, креативність, дошкільний вік, уява.

Abstract. The article reveals a definitive analysis of the concepts of creativity and creative abilities of preschool children, as a complex of emotional, intellectual, and motivational qualities of a child that allow them to produce new high-quality ideas. The aim of the work is to systematize knowledge about creative abilities for a comprehensive understanding of the creative manifestations of preschool children and to determine the educational environment for their further development. The issue of forming a creative personality arises at an early age. After analyzing the scientific literature and using pedagogical observation, the main components of the creative abilities of preschool children were identified. The practical application of high-quality game activities plays a key role in the development of creativity in a preschooler.

Key words: creativity, play activities, personal development, creative activities, creativity, preschool age, imagination.

Однією з ключових компетентностей особистості в сучасному суспільстві є творчість. Тому питання розвитку творчих здібностей стає актуальним у педагогіці для дітей дошкільного віку. Такий етап у розвитку індивідуума можна назвати «віком можливостей». Дошкільний вік це сенситивний період, підвищеної чутливості сприйняття психічних функцій до зовнішніх чинників, які відповідають потребам дитини. Саме тоді виникає потреба самовиражатися, завдяки цьому розвивається уява та здатність креативно мислити. Метою дослідження є здійснення дефінітивного аналізу основних понять творчості та творчих здібностей дітей дошкільного віку, адже ці поняття багатозначні й потребують уточнення в контексті вікових особливостей.

Чимало науковців досліджували питання творчості. У педагогічному словнику термін «творчість» визначається як діяльність людини, що «здатна породжувати якісно нові матеріальні та духовні цінності суспільного значення»; «явище, яке охоплює пізнавальну діяльність і дозволяє побачити деякі проблемні ситуації по-новому» [5, с. 216]. В «Українському педагогічному словнику» С. Гончаренка зазначено, що «творчість – це активна людська, суспільно значуща діяльність, результатом якої є створення нового оригінального продукту» [3, с. 326]. Творчість – генерація нових духовних або матеріальних цінностей та ідей. Це можуть бути твори мистецтва, наукові дослідження, нові продукти, інноваційні технології, пошук нових рішень для подолання проблем і викликів. Ідея повинна бути унікальною, але вона базується на попередньому досвіді творчої особистості. Задум необхідно реалізовувати неочевидним креативним рішенням. Зазначивши найоптимальніші шляхи вирішення нових завдань, творча особистість може бачити світ у несподіваній перспективі, таким чином формується індивідуальний підхід та унікальний стиль у виконанні повсякденних завдань. Це забезпечує особистісний розвиток та успіх у багатьох сферах. Деякі науковці також вважають, що не менш важливою є «недіяльність» як один із способів творчості. За допомогою уяви дитина спроможна змінювати дійсність та трансформувати її. Таким чином відбувається глибше осмислення та краще пізнання реального.

На думку українського науковця І. Проценка творчі здібності займають найвищий щабель серед усіх умінь. Вдала творча діяльність приносить позитивні емоції, розуміння вагомості власних досягнень та визнання, що сприяє саморозвитку, реалізації власних задумів та розвитку емоційного інтелекту. Завдяки розвитку креативності в ігровій діяльності діти дошкільного віку мають можливість усвідомити свої можливості та втілити творчий потенціал.

Український психолог В. Моляко [6] зауважив низку компонентів для розвитку творчих здібностей. Когнітивний складник полягає в здатності дитини до спостереження та розвитку мислення. Емоційно-вольовий компонент поєднує мотиваційне зосередження зусиль спрямованих на досягнення реалізації конкретного завдання. Особистісний елемент проявляється в ініціативній схильності до самовираження.

Така побудова містить в собі природні передумови (задатки), набуті теоретичні знання та практичні навички, мотивація та характерологічні риси. Такі складові формують неповторний стиль та творчий потенціал. Об'єднання таких складових є основою саморегуляції та не тільки впливає на процес розвитку творчих здібностей, а й окреслює світогляд. Творча діяльність – це природний спосіб забезпечення реалізації індивідуальних творчих можливостей у соціальному культурному просторі.

Слід зауважити, що проаналізувавши наукові роботи Л. Сергєєва, О. Просіна, М. Ілляхова, В. Моляко визначено, що творчі здібності – це набуті навички, що формуються під впливом навколишнього середовища завдяки педагогічному впливу та не є вродженими. Креативність дітей дошкільного віку містить емоційні, інтелектуальні, мотиваційні та особистісні компоненти. З допомогою ігрової діяльності, створенню розвивального середовища, мотивації до експериментів та індивідуального підходу дорослого як партнера відкриваються безмірні можливості для розвитку творчих здібностей. Самостійний вибір та чергування діяльності зберігає постійний інтерес та сприяє швидкому розвитку без

перевтоми. Абсолютно кожна дитина талановита, тому важливо слідкувати за всебічним розвитком творчих здібностей у дошкільному віці та формувати гармонійну особистість.

Список використаних джерел

1. Богаченко В. В. Творчість як основний модус самовдосконалення особистості в умовах сучасних соціально-культурних трансформацій. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: зб. наук. робіт*. Вип. 57, 2014. С. 63-73.
2. Гейне Г. Про художню творчість. Київ: Мистецтво, 1988. 351 с.
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник: Київ: Либідь, 1997. 326 с.
4. Горальський А. Теорія творчості: Львів: Каменярь, 2002. 144 с.
5. Іщенко Л. Розвиток мовленнєвої творчості дітей дошкільного віку. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. Київ, 2012. № 41. С. 139-144.
6. Колеснік К., Комарівська Н., Карук І., Пахальчук Н. Розвиток зв'язного мовлення старших дошкільників засобами театралізації. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*, 2022. 17(2). Слов'янськ, 127-138. DOI: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.17.2022.259997>
7. Моляко В.О. Психологічна теорія творчості: журнал Обдарована дитина: Київ: НАПНУ, 2004. С. 2-9.
8. Demchenko O., Bondar Y., Shykyrynska O., Komarivska N., Lyubchak L., Stakhova I., Dabizha L. Development of youth's creative abilities schoolchildren by BYOD technology. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION*. Proceedings of the International Scientific Conference May 27th-28th, 2022. (I volume)
9. Karuk I., Kolesnik K., Kryvosheya T., Prysiazhniuk L., Shykyrynska O., Vyshkivska V., Komarivska N. The development of cooperation skills of senior preschoolers in the experimentation process. *Society. Integration. Education*, I, 2022. 404-414. DOI: <https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.6838>
10. Koval T., Oliinyk N., Kryvosheya T., Khilya A. Application of Gamification in Higher Education: Training of Early Childhood and Primary Education Teachers in Ukraine. *Vide. Tehnologija. Resursi-Environ., Technol. Rsrc.*, 2024. 2, 183–187. <https://doi.org/10.17770/etr2024vol2.8051>

ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧИХ МЕТОДІВ У ПРОЄКТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Ольга Грабівська, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: М.В. Бадіца, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

USE OF CREATIVE METHODS IN PROJECT ACTIVITIES FOR THE DEVELOPMENT OF COMMUNICATION SKILLS OF PRESCHOOL AGE CHILDREN

Olha Hrabivska, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті розглядається використання творчих методів у проєктній діяльності як засобу розвитку комунікативних навичок дітей дошкільного віку. Визначено ефективні методи, такі як рольові ігри, сторітелінг, арт-терапія та колективне моделювання, які сприяють формуванню взаємодії, емпатії та мовленнєвої активності